

TO‘QIMACHILIK, TIKUVCHILIK VA CHARM SANOATI
SOHALARIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART

YENGIL SANOAT BUYUMLARI DIZAYNI

“Yengil sanoat buyumlari dizayni” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrda Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrda 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, To‘qimachilik, tikuvchilik va charm sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Yengil sanoat buyumlari dizayni

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0083

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu kasbiy standart yengil sanoat sohasida, xususan, tikuvchilik korxonalarini, tikuvchilik sexlari, moda uylari, individual buyurtmalar asosida xizmat ko'rsatuvchi tikuv ustaxonalarini, kasb-hunar ta'lim muassasalari va boshqa tegishli tashkilotlarda "Tikuvchi" kasbida ishlovchi xodimlar faoliyatini baholash, mehnat vazifalarini standartlashtirish, ta'lim mazmunini shakllantirish, malaka darajalarini aniqlash va sertifikatlash maqsadlarida qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

DACUM – korxonaning tajribali xodimlaridan iborat ekspert guruhlarida tuzilgan guruh muhokamalarini o'tkazish usuli;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo'ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko'rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi — kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

Modelyer-konstruktor – kiyim modelini texnik va vizual jihatdan yaratadigan mutaxassis;

Dizayner – mahsulotga estetik, funksional va innovatsion yondashuv asosida konsepsiya beruvchi mutaxassis;

Raklist – materiallar va qoliplarni optimal joylashtirish orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlovchi mutaxassis;

Rakirovka – material ustida qoliplarni joylashtirish sxemasi;

Konstruksiyalash – mahsulot detallarini texnik chizma asosida ishlab chiqish;

Moodboard – loyihaning vizual kayfiyatini ifodalovchi kompozitsion doska.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 19-sentyabrdagi "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida islohotlarni jadallashtirish va eksport salohiyatini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-290-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 14-dekabdagi "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5285-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 16-oktyabrdagi "Kasbiy ta'limda malakali kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish va xalqaro ta'lim dasturlarini joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-158-son Farmoni;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgustdagi "Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 275-son Qarori (IFUT-2);

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 17-iyundagi "Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha Respublika kengashi va tarmoq kengashlari to'g'risida"gi 369-son qarori.

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

MMR – Milliy malaka ramkasi;
TMR – Tarmoq malaka ramkasi;
IFUT – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;
MMK – Mashg‘ulotlarning milliy klassifikatori;
TTMM – tarmoq tarif-malaka ma‘lumotnomasi.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Yengil sanoat buyumlari dizayni	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Yengil sanoat mahsulotlarini (kiyim-kechak, poyabzal, trikotaj, aksessuarlar va boshqalar) zamonaviy estetik talablar, ergonomika, bozor konyunkturasi va iste'molchilar ehtiyojlariga muvofiq ravishda ishlab chiqish, ularning shakli, konstruksiyasi va funksional xususiyatlarini takomillashtirish hamda raqobatbardosh dizayn yechimlarini yaratish.	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	C seksiya Ishlab chiqaradigan sanoat 13 To'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish; 13.1 To'qimachilik tolalarini tayyorlash va yigirish 13.10 To'qimachilik tolalarini tayyorlash va yigirish 13.10.9 Boshqa tolalarni tayyorlash va yigirish	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Yengil sanoat buyumlari dizayni (kiyim-kechak, aksessuarlar, to'qima va tikuv mahsulotlari) sohasidagi kasbiy standart mahsulotlarning dizayn g'oyasini ishlab chiqish, vizualizatsiya qilish, modellar, konstruksiyalash va tayyor mahsulotni ishlab chiqarish jarayonlarini qamrab oladi. Ushbu standartga ko'ra, mutaxassis mijoz talablari, bozor ehtiyojlari va zamonaviy moda tendensiyalarini inobatga olgan holda yuqori estetik va funksional talablarga javob beradigan mahsulotlarni yaratishi kerak. Yengil sanoat dizaynerlari dizayn g'oyasini shakllantirish, mahsulot eskizlari va texnik chizmalarini tayyorlash, materiallar va ishlash texnologiyalarini tanlash, modellar konstruksiyasini yaratish hamda tayyor mahsulotni tayyorlash va baholash jarayonlarida faol ishtirok etadilar. Shuningdek, zamonaviy CAD/CAM dasturlaridan foydalanish, innovatsion texnologiyalarni qo'llash va yangi modellarni joriy etish ham asosiy mehnat vazifalari hisoblanadi. Standart mahsulot ishlab chiqarishdagi har bir bosqich uchun kasbiy bilim va ko'nikmalar majmuasini belgilab beradi. Mutaxassis to'qima va noto'qima materiallar xususiyatlarini bilishi, model-konstruksiya yechimlari va ularning inson anatomiyasiga mosligini tushunishi, texnik hujjatlar bilan ishlash, ergonomika, estetika va zamonaviy modalar yo'nalishlarini hisobga olish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Shuningdek, kasbiy faoliyat jarayonida mehnat muhofazasi, ish xavfsizligi va ekologik standartlarga rioya qilish, mahsulot sifati va energiya samaradorligiga alohida e'tibor qaratish talab etiladi. Ushbu standart yengil sanoat sohasida yuqori raqobatbardosh, innovatsion va bozorda talabgir mahsulotlar yaratish, shu orqali soha rivojiga hissa qo'shishni ta'minlashga qaratilgan.	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
73229031 Raklist		3	
21632002 Kiyim-kechak dizayneri		6	
21632007 Modelyer-konstruktor		6	

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	kodi va nomi:	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	73229031-Raklist	A1.3	Dizayn uchun ish materiallarini tayyorlash	A1.01.3	Trend va material ma'lumotlarini yig'ish
				A1.02.3	Eskiz va namuna hujjatlarini rasmiylashtirish
		A2.3	Lekalo va texnik hujjatlarni tayyorlash	A2.01.3	Konstruktiv chizmalar va o'lchamlarni tayyorlash
				A2.02.3	Lekalolarni tayyorlash va markirovkalash
A2.03.3	Texnik hujjatlarni ishlab chiqarishga topshirish				
A3.3	Namuna bo'yicha tuzatishlar kiritish	A3.01.3	Namuna asosida aniqlashtirishlar kiritish		
2.	21632002-Kiyim-kechak dizayneri	B1.6	Dizayn konsepsiyasini ishlab chiqish	B1.01.6	Trend va assortiment tahlili asosida konsepsiya yaratish
				B1.02.6	Eskiz, rang va material yechimlarini ishlab chiqish
		B2.6	Kolleksiya va mahsulot liniyasini shakllantirish	B2.01.6	Kolleksiya tarkibi va taqdimot materiallarini muvofiqlashtirish
3.	21632007- Modelyer-konstruktor	D1.3	Konstruktorlik yechimlarini ishlab chiqish	D1.01.3	Bazaviy konstruksiya va modellashtirish
				D1.02.3	O'lchamlar gradatsiyasi va texnik paketni tayyorlash
		D2.3	Ishlab chiqarishga joriy etish	D2.01.3	Namuna va konstruktsiyani ishlab chiqarishga moslashtirish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Raklist
Mashg'ulot nomining kodi:	73229
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	<p>Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikati</p> <p>Ishga munosabat va xulq-atvor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - favqulodda va stressli vaziyatlarda o'zini qo'lga olish va xotirjamlikni saqlash; - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtdan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, sanitariya-gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - ish joyini toza va tartibli saqlash; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - zarur va favqulodda vaziyatlarda o'ziga tegishli uskunalarning ishlashini to'xtatish; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish; - tezkorlik bilan qaror qabul qilish; - ish vaqtida yuz berishi mumkin bo'lgan o'zgarishlarga nisbatan sezgir bo'lish; - ish joyida o'ziga tegishli asbob-uskunalar, jihozlar va inventarlardan foydalanishda e'tiborli bo'lish; - o'zini o'zi takomillashtirishga tayyor bo'lishi; - xavf-xatar omillariga e'tiborli bo'lish; - sabr-toqatli bo'lish; - o'z vazifalarini vaqtida va sifatli bajarish; - yo'riqnomalar va ko'rsatmalarga qat'iy rioya qilish; - xavfli vaziyatlarda tegishli shaxslarga xabar berish.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	boshlang'ich professional ta'lim
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	<p>1) o'rta maxsus ta'lim</p> <p>2) umumiy o'rta ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba</p>

Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2-6 razryad Raklist; Lekalo tayyorlovchi; Namuna tayyorlovchi;	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	-	-
Mehnat vazifalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3- Dizayn uchun ish materiallarini tayyorlash	A1.01.3- Trend va material ma'lumotlarini yig'ish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Topshiriq va assortiment talablari o'rganish
		2. Trend, analog va material namunalari yig'ish
		3. Rang, faktura va furnitura bo'yicha ma'lumotlar tizimlash.
		Ko'nikmalar:
		Ma'lumot qidirish va saralash
		Material namunalari tanlash
		Bilimlar:
		Yengil sanoat assortimenti va materiallari
	Rang uyg'unligi va kompozitsiya asoslari	
	Texnik xavfsizlik va sifat talablari	
	A1.02.3- Eskiz va namuna hujjatlarini rasmiylashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Eskiz va texnik rasm chizish
		2. Namuna uchun asosiy o'lchamlar qayd etish
		3. Ishchi hujjatlar rasmiylashtirish.
		Ko'nikmalar:
		Eskizlash
		Texnik rasmni tayyorlash
		Hujjatlarni rasmiylashtirish
Bilimlar:		
Chizma va belgilash qoidalari		
O'lcham olish asoslari		
Ishlab chiqarish hujjatlari turlari		
Mas'uliyat va mustaqillik	1. Berilgan texnik topshiriq asosida hujjatlarni xatosiz tayyorlaydi.	
	2. Ish natijalari uchun shaxsiy javobgarlikni oladi.	
	3. Rahbar ko'rsatmasi asosida ishlaydi.	
	Mehnat harakatlari:	
	1. Bazaviy o'lchamlar va konstruktsiya chizisg.	
	2. Detallar o'zaro mosligi tekshirish.	

A2.3- Lekalo va texnik hujjatlarni tayyorlash	A2.01.3- Konstruktiv chizmalar va o'lchamlarni tayyorlash	3. Tikuv haqlari va belgilari qo'yish.
		4. Loyiha talabi bo'yicha aniqlashtirishlar kiritish.
		Ko'nikmalar:
		Konstruktiv chizma tuzish
		O'lchamlarni hisoblash
		Detallarni moslashtirish
		Bilimlar:
		Kiyim konstruksiyasi asoslari
		O'lcham belgilari va gradatsiya boshlang'ich tushunchalari
	Texnologik ketma-ketlik	
	A2.02.3- Lekalolarni tayyorlash va markirovkalash	Mehnat harakatlari:
		1. Lekalo to'plami tayyorlash.
		2. Nazorat belgisi va markirovka qo'yish.
		3. Kesim uchun joylash sxemasi tayyorlash.
		Ko'nikmalar:
		Lekalo bilan ishlash
		Markirovkalash
		Material sarfini hisoblash
		Bilimlar:
	Lekalo turlari	
	Markirovka belgilarining mazmuni	
	Material sarf me'yorini aniqlash	
	A2.03.3- Texnik hujjatlarni ishlab chiqarishga topshirish	Mehnat harakatlari:
		1. Texnik tavsif va o'lcham jadvali tayyorlash.
		2. Namuna tikish uchun topshiriq olish.
		3. Hujjatlar ishlab chiqarish bo'linmasiga topshirish.
		4. O'zgarishlar qaydi yuritish.
Ko'nikmalar:		
Texnik paketni tayyorlash		
Bo'linmalar bilan ishlash		
Hujjat aylanishini yuritish		
Bilimlar:		
Texnik tavsif tarkibi		
Ishlab chiqarish jarayoni bosqichlari		
Hujjatlarni kelishish tartibi		
Mas'uliyat va mustaqillik	1. Belgilangan muddatga rioya qiladi.	
	2. Texnik hujjatlarning to'liqligini ta'minlaydi.	
	3. Ichki sifat nazoratiga amal qiladi.	
	4. Jamoaviy muvofiqlashtirishda ishtirok etadi.	
	Mehnat harakatlari:	
	1. Namuna ko'rikdan o'tkazish.	

A3.3- Namuna bo'yicha tuzatishlar kiritish	A3.01.3- Namuna asosida aniqlashtirishlar kiritish	2. Aniqlangan nuqsonlar qayd etish.
		3. Hujjat va lekalolarga tuzatish kiritish.
		Ko'nikmalar:
		Nuqsonlarni aniqlash
		Tuzatishlarni kiritish
		Bilimlar:
		Namuna baholash mezonlari
	Nuqsonlar turlari	
	Qayta ishlash tartibi	
	Mas'uliyat va mustaqillik	Sifat bo'yicha xulosa tayyorlaydi.
Kiritilgan tuzatishlar natijasi uchun javob beradi.		
Ustoz yoki rahbar ko'rsatmasi asosida ishlaydi.		
Texnik va/yoki texnologik talab		Kompyuter, grafik va texnik rasm vositalari, lekalo tayyorlash asboblari, o'lchov jihozlari hamda xavfsiz mehnat vositalaridan foydalana olishi lozim.

Kasbning nomi:	Kiyim-kechak dizayneri	
Mashg'ulot nomining kodi:	21632	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Sohada kamida 3 yillik ish tajribasi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikati</p> <p>Ishga munosabat va xulq-atvor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - favqulodda va stressli vaziyatlarda o'zini qo'lga olish va xotirjamlikni saqlash; - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, sanitariya-gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalari rioya qilish; - ish joyini toza va tartibli saqlash; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - zarur va favqulodda vaziyatlarda o'ziga tegishli uskunalarning ishlashini to'xtatish; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish; - tezkorlik bilan qaror qabul qilish; - ish vaqtida yuz berishi mumkin bo'lgan o'zgarishlarga nisbatan sezgir bo'lish; - ish joyida o'ziga tegishli asbob-uskunalar, jihozlar va inventarlardan foydalanishda e'tiborli bo'lish; - o'zini o'zi takomillashtirishga tayyor bo'lishi; - xavf-xatar omillariga e'tiborli bo'lish. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	Bakalavriat	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

Mehnat funksiyalarining tasnifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.6- Dizayn konsepsiyasini ishlab chiqish	B1.01.6- Trend va assortiment tahlili asosida konsepsiya yaratish	O`qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Maqsadli iste'molchi va segment tahlil qilish.
		2. Trend, rang va mavsumiy tendensiyalar o'rganish.
		3. Assortiment yo'nalishi va uslub konsepsiyasi belgilash.
		4. Ijodiy yo'riqnoma va moodboard tayyorlash.
		Ko'nikmalar:
		Trend tahlili va moodboard tuzish
		Assortimentni rejalashtirish
		Bilimlar:
	Moda marketingi va iste'molchi xulqi	
	Kompozitsiya, rangshunoslik va trend prognozlash	
	B1.02.6- Eskiz, rang va material yechimlarini ishlab chiqish	Mehnat harakatlari:
		1. Eskizlar va kapsula yechimlari ishlab chiqish.
		2. Material, furnitura va rang kartasi tanlash.
		3. 3D yoki vizual taqdimot materiallari tayyorlash.
		Ko'nikmalar:
		Eskizlash va vizual kommunikatsiya
		Material tanlash
Bilimlar:		
Grafik dasturlar va dizayn dasturlari		
Materialshunoslik va furnitura		
Brend talablari va kolleksiya yaxlitligi		
Mas'uliyat va mustaqillik	1. Ijodiy yechimlarning bozorbopligi uchun javob beradi.	
	2. Brend uslubiga muvofiqlikni ta'minlaydi.	
	3. Mualliflik va tijorat siriga rioya qiladi.	
B2.6- Kolleksiya va mahsulot liniyasini shakllantirish	B2.01.6- Kolleksiya tarkibi va taqdimot materiallarini muvofiqlashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Kolleksiya tarkibi va model qatori shakllantirish. 2. Namuna yaratish, fitting va tuzatishlar muvofiqlashtirish.

		3. Taqdimot, katalog va ishlab chiqarish uchun yakuniy paket tayyorlash.
		Ko'nikmalar:
		Kolleksiya boshqaruvi
		Fitting natijalarini tahlil qilish
		Bilimlar:
		Kolleksiya tuzilishi va kapsula tamoyillari
		Namuna sinovi va ishlab chiqarish bilan ishlash
	Texnik paket va taqdimot materiallari	
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Natija va muddatlar bo'yicha loyiha javobgarligini oladi.
		2. Jamoa ishini muvofiqlashtiradi.
		3. Sifat va estetik yaxlitlikni nazorat qiladi.
Texnik va/yoki texnologik talab		CAD/dizayn dasturlari, grafik planshet, rang kartalari, material kataloglari va raqamli taqdimot vositalaridan foydalana olishi lozim.

Kasbning nomi:	Modelyer-konstruktor	
Mashg'ulot nomining kodi:	21632	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	6	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash markazida tavsiya etilmaydi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Kamida 2 yil amaliy tajriba	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>Maxsus ruxsatlar: Ishga 18 yoshga to'lganlar qabul qilinadi. Qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiy dastlabki (ishga kirishda) va davriy tibbiy ko'rikdan (ko'rikdan) o'tish. Ishchi kasbi sertifikati Ishga munosabat va xulq-atvor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - favqulodda va stressli vaziyatlarda o'zini qo'lga olish va xotirjamlikni saqlash; - rahbarlariga o'z vaqtida va to'g'ri ma'lumotlarni taqdim etish; - o'z bilimi, tajribasi va vakolati doirasida qarorlar qabul qilish; - belgilangan vazifalarni ish vaqtidan unumli va oqilona foydalangan holda bajarish; - mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi, atrof-muhitni muhofaza qilish, sanitariya-gigiyena, yong'in va elektr xavfsizligi qoidalariga rioya qilish; - ish joyini toza va tartibli saqlash; - o'z tajribasini hamkasblari bilan bo'lishish; - jamoa bilan inoq ishlash; - zarur va favqulodda vaziyatlarda o'ziga tegishli uskunalarning ishlashini to'xtatish; - o'z vazifalariga bog'liq yangilik va innovatsiyalarni kuzatib borish, o'zlashtirish va joriy qilish; - tezkorlik bilan qaror qabul qilish; - ish vaqtida yuz berishi mumkin bo'lgan o'zgarishlarga nisbatan sezgir bo'lish; - ish joyida o'ziga tegishli asbob-uskunalar, jihozlar va inventarlardan foydalanishda e'tiborli bo'lish; - o'zini o'zi takomillashtirishga tayyor bo'lishi; - xavf-xatar omillariga e'tiborli bo'lish. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	Bakalavriat	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	o'rta maxsus professional ta'lim va amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.3- Konstruktorlik yechimlarini ishlab chiqish	D1.01.3- Bazaviy konstruksiya va modellashtirish	O`qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Bazaviy konstruksiya model g'oyasiga mos ishlab chiqish.
		2. Siluet, proporsiya va balans tekshirish.
		3. Modellashtirish elementlari qo'llash.
		4. Konstruktorlik yechimi prototipga tayyorlash.
		Ko'nikmalar:
		Konstruksiyalash va modellashtirish
		O'lcham tahlili
	Bilimlar:	
	Kiyim konstruktsiyasi nazariyasi	
	Antropometriya va ergonomika	
	D1.02.3- O'lchamlar gradatsiyasi va texnik paketni tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. O'lchamlar gradatsiyasi ishlab chiqish.
		2. Detallar spetsifikatsiyasi va texnik paket tuzish.
3. CAD fayllari va ishlab chiqarish chizmalari tayyorlash.		
Ko'nikmalar:		
Gradatsiya va CAD bilan ishlash		
Texnik paket tuzish		
Bilimlar:		
Gradatsiya qoidalari		
Texnik hujjatlar standarti		
Ishlab chiqarish uchun ma'lumot formatlari		
Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Konstruktorlik aniqligi uchun javob beradi.	
	2. Detallar mosligini va qayta ishlov imkonini ta'minlaydi.	
	3. Muvofiqlashtirish natijalarini rasmiylashtiradi.	
D2.3- Ishlab chiqarishga joriy etish	D2.01.3- Namuna va konstruktsiyani ishlab chiqarishga moslashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Namuna fittingi natijalari asosida konstruksiya takomillashtirish.
		2. Ishlab chiqarish texnologiyasi bilan moslashtirish amalga oshirish.
		3. Seriyali ishlab chiqarish uchun yakuniy hujjatlar topshirish.
		Ko'nikmalar:
		Fitting va tahlil
		Texnolog bilan birga ishlash
		Bilimlar:
		Fitting metodikasi
	Texnologik cheklovlar va ishlab chiqarish talablari	
	Seriyalashtirishga tayyorlash	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Yakuniy konstruktorlik yechimi uchun javob beradi.
2. Ishlab chiqarishdagi og'ishlarni tahlil qiladi.		

		3. Sifat va standartlarga moslikni nazorat qiladi.
	Texnik va/yoki texnologik talab	CAD/CAM, gradatsiya dasturlari, o'lcham bazalari, plotter va konstruktorlik hujjatlari bilan ishlay olishi lozim.

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy malaka va bilimlar bo'yicha tarmoq kengashning qarori

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	To'qimachilik, tikuvchilik va charm sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 5-mart 2026 yildagi 2-sonli bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0117 son xulosa, 19.03.2026.
3.	Kasbiy standart versiyasi va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0 - talqin, 15.02.2026
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	14.02.2031

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

“O'zto'qimachilik sanoat” uyushmasi

(tashkilot nomi)

Djumanayazov M.B.

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxonalar)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	F.I.O
1	Namangan davlat texnika universiteti. Dizayn kafedrasida professori. i	Erkinov Zokirjon Erkinboy o'g'li
2	O'zbekiston tabiiy tolalar ilmiy-tadqiqot instituti direktori o'rinbosari.	Ulug'bek Oxunboboev
3	“O'zto'qimachilik sanoat” uyushmasi, Ishlab chiqarishni muvofiqlashtirish departamenti bosh menejeri	Matyakubov Matyakub
4	“O'zcharmsanoat” uyushmasi Ishlab chiqarishni prognozlashtirish, diversifikatsiyalash va ilmiy faoliyatini rivojlantirish bo'lim boshlig'i	Dilobar Zufarova
5	Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti “Kostyum dizayni” kafedrasida mudiri	Vaxidova Umida Abduxashimovna
6	Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti “Kostyum dizayni” kafedrasida dotsenti	Mirtalipova Nargiza Xasandjanovna
7	Namangan davlat texnika universiteti. To'qimachilik sanoati texnologiyasi kafedra. t.f.n., dotsent.	Sobir Yusupov Abdujabbarovich
8	Namangan davlat texnika universiteti. Yengil sanoat texnologiyasi kafedrasida professori. t.f.n.	Xojiev Abduraxim
9	Qarshi dizayn va texnologlarni tayyorlash texnikumi, maxsus fan o'qituvchisi	Sherboboeva Lola Tolipovna
10	“Cotton Road” MChJ texnik-texnolog	Ro'zieva Shaxlo Qo'zievna

**TO‘QIMACHILIK, TIKUVCHILIK VA CHARM SANOATI
SOHALARIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

**KASBIY STANDART
YENGIL SANOAT BUYUMLARI DIZAYNI**